

Riitta Kosonen – Malla Paajanen – Noora Reittu

ETELÄ-SUOMI VENÄLÄISTEN TURISTIEN
LÄNSIMATKAILUSSA

729 028 47X

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT.....	I
TIIVISTELMÄ.....	III
SISÄLLYSLUETTELO	1
TAULUKOT	4
KUVAT.....	5
1. JOHDANTO.....	6
1.1. Tutkimusasetelma: Suomi, Neuvostoliitto ja Venäjä matkailun geopoliittisessa kehyksessä.....	6
1.1.1 Matkailun kehitys Neuvostoliitossa ja Venäjällä	6
1.1.1.1. Matkailu Suomesta Neuvostoliittoon	9
1.1.1.2. Suomi matkailureittinä Neuvostoliitosta.....	9
1.1.1.3. Suomi matkailureittinä Venäjältä	10
1.1.1.4. Suomen kauttakulkuaseman uhkatekijät	12
1.1.2. Venäjä ja Pietari matkailun lähtöalueena.....	13
1.1.2.1. Pietarin matkailumarkkinoista ja matkustuksesta Suomeen.....	16
1.1.3. Venäläisten matkustus Suomen lähialueilla	17
1.1.3.1. Venäläisten matkustus Ruotsiin vahvassa kasvussa ...	17
1.1.3.2. Venäläisten matkustus Norjaan.....	18
1.1.3.3. Venäläisten matkustus Viroon	18
1.2. Tutkimustehtävä	20
1.3. Gateway-käsite Suomen elinkeinoelämässä.....	20
1.3.1. Suomen gateway-asemaa koskevia selvityksiä.....	21
1.3.2. Gateway-matkailun kehittämisstrategioita ja toimenpiteitä	23
1.4. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys: gateway-käsite geopolitiikassa	28
1.4.1. Gateway-käsitteen geopolitiittinen tausta ..	28
1.4.2. Gateway-matkailu geopoliittisessa viitekehyksessä	30

1.4.3. Tutkimuksen keskeiset käsitteet	31
1.4.4. Tutkimuksen teoreettinen ja empiirinen tutkimusongelma	35
1.4.5. Tutkimuskysymykset.....	36
1.4.6. Tutkimuksen tavoitteet ja tulosten hyödynnettävyys.....	37
2. TUTKIMUSAINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	39
2.1. Tutkimusmenetelmä	39
2.2. Aineiston rajaus	39
2.3. Aineiston keruu	40
2.3.1. Aineiston keruu kesällä 2004 ja vuodenvaihteessa 2004-2005.....	44
2.4. Tulosten luotettavuus ja yleistettävyys	47
3. AINEISTON ANALYYSI	55
3.1. Kokonaisaineiston kuvaus.....	55
3.1.1. Kokonaiskuvaus matkailijoista	55
3.1.2. Matkailijaprofiilit kulkuvälineittäin	80
3.1.2.1. Linja-automatkustajat	80
3.1.2.2. Junamatkustajat	81
3.1.2.3. Automatkustajat.....	82
3.1.2.4. Lentomatkustajat	84
3.1.3. Maantieteelliset matkailijaprofiilit ..	86
3.1.3.1. Pietarista ja Leningradin läänistä saapuneet matkailijat	86
3.1.3.2. Moskovasta ja Moskovan läänistä saapuneet matkailijat	88
3.1.3.3. Muualta Euroopan puoleiselta Venäjältä saapuneet matkailijat	90
3.1.3.4. Aasian puoleiselta Venäjältä saapuneet matkailijat.....	92
3.2. Matkailijatyypien tunnistaminen kokonaisaineistosta	94
3.2.1. 'Suomi on gateway-kohte matkalla kolmansiin maihin' –matkailijatyyppe	95
3.2.2. 'Suomi on vain kauttakulkumaa varsinaiseen kohteeseen' –matkailijatyyppe	97
3.2.3. 'Suomi pääkohde, muut maat sivukohteita' –matkailijatyyppe	100
3.2.4. Yhteenveto matkailijatyypeistä	103

4. JOHTOPÄÄTÖKSET	112
4.1. Suomen rooli Pietarin-matkailussa	112
4.1.1 Yhteenvedo matkailijatyyppeiden kokonaiskuvasta.....	112
4.1.2. Etelä-Suomen gateway-matkailun elinkaari.....	115
4.1.3. Suomen kilpailutilanne muihin reitteihin nähden.....	116
4.1.4. Missä on Suomen matkailupotentiaali?	117
4.1.5. Suomen matkailulliset vetovoimatekijät.....	119
4.2. Suomen matkailupakettien hahmottelua	119
4.3. Gateway-käsitteen kehittelyä	121
5. LÄHTEET	122
LIITE 1: KYSYMYSLOMAKE (TALVIVERSIO)	131
LIITE 2: MATKAILIJATYYPPIEN PROFIILIT	135
LIITE 3: TÄRKEIMPIEN LÄHTÖALUEIDEN PROFIILIT	144